

236

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ ORAZ ZDROWIA

z dnia 11 sierpnia 1953 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wytwarzaniu i przerobie arsenu oraz jego związków.

Na podstawie art. 2 ust. 1 lit. a) oraz ust. 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. z 1928 r. Nr 35, poz. 325 i z 1950 r. Nr 36, poz. 330) oraz art. 2 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu (Dz. U. Nr 78 poz. 676) zarządza się, co następuje:

I. Przepisy wstępne.

§ 1. Rozporządzenie niniejsze dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy:

- 1) w hutach arsenu przy przerobie rud arsenu oraz przy otrzymywaniu z tych rud arsenu, arseniku i innych związków arsenu;

2) przy wytwarzaniu nieorganicznych i organicznych związków arsenu z innych materiałów poza rudami arsenu oraz przy przerobie tych związków.

II. Huty arsenu.

1. Położenie hut i ochrona otoczenia.

§ 2. Nowobudowane huty arsenu powinny być położone w odległości co najmniej 1.000 m od granic zamieszkałych osiedli i znajdować się w stosunku do tych osiedli w kierunku przeciwnym do kierunku wiatrów dominujących w danej miejscowości.

§ 3. Huty arsenu powinny posiadać urządzenia techniczne zapobiegające zanieczyszczaniu — w stężeniu szkodliwym dla organizmów żywych — powietrza, gruntu oraz wód na terenie hut i ich otoczenia przez wydzielające się przy produkcji trujące substancje stałe, ciekłe lub lotne.

§ 4. 1. Wydzielające się ubocznie przy produkcji arsenu i jego związków pary, pyły, dymy lub gazy, zawierające szkodliwe składniki, powinny być chwywane i unieszkodliwiane drogą absorpcji, filtracji lub neutralizacji.

2. Wody ściekowe hut arsenu powinny być wpuszczane do kanałów, rzek, stawów i innych zbiorników wód, po uprzednim pozbawieniu ich składników szkodliwych drogą absorpcji, filtracji, osadzania lub neutralizacji chemicznej.

§ 5. Stężenie w powietrzu arsenu lub związków arsenu w przeliczeniu na czysty arsen nie powinno w pomieszczeniach huty, w których stałe przebywają ludzie, i na podwórzu huty przekraczać 0,003 mg w litrze.

2. Składowanie i transport rud arsenu.

§ 6. 1. Transport rud arsenu z wagonów kolejowych, wagoników kopalnianych lub samochodów na miejsce składowania oraz z miejsca składowania do aparatów przerobczych powinien być zmechanizowany.

2. W miarę technicznej możliwości miejsca wyładowywania, ładowania i urządzenia transportowe należy szczelnie osłonić i połączyć z wentylacją zasysającą pył w miejscu jego powstawania.

§ 7. W miarę technicznej możliwości należy zapobiegać gromadzeniu rud arsenu i związków arsenu w pomieszczeniach oraz na placach w stanie suchym i rozdrobnionym.

3. Pomieszczenia hut.

§ 8. Pomieszczenia produkcyjne hut arsenu powinny być:

1) przeznaczone wyłącznie na wykonywanie czynności określonego rodzaju (np. składowanie, wytwarzanie, przerób, flotacja, sublimacja itd.);

2) oddzielone szczelnie od pomieszczeń, w których wykonywa się czynności nie związane ze stykaniem się z arsenem lub jego związkami;

3) posiadać ściany, stropy i podłogi o powierzchni gładkiej, twardej, równej, nienasiąkliwej, dającej się oczyszczać gruntownie na mokro lub za pomocą zasysania pyłów;

4) posiadać wentylację zapewniającą dostateczną wymianę powietrza.

§ 9. W istniejących w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia hutach arsenu ściany i stropy pomieszczeń nie odpowiadające przepisom § 8 pkt 3 powinny być gruntownie bielone co najmniej raz na rok.

§ 10. 1. Podłogi pomieszczeń, wymienionych w § 8, powinny być co najmniej jeden raz dziennie oczyszczane na mokro lub przez zasysanie.

2. Gruntowne oczyszczanie ścian, podłóg i stropów powinno odbywać się co najmniej raz na miesiąc.

§ 11. Co najmniej raz na tydzień należy dokonywać gruntownego oczyszczania z pyłów i zanieczyszczeń związkami arsenu powierzchni zewnętrznych aparatów, podestów, poręczy, okapów i innych urządzeń, na których gromadzą się pyły lub zanieczyszczenia.

§ 12. Pyły odpadkowe i wszelkie odpadki stałe lub ciekłe, zbierane w pomieszczeniach wymienionych w § 8, należy umieszczać w naczyniach zamkniętych i używać do celów produkcyjnych lub usuwać po uprzednim ich unieszkodliwieniu.

§ 13. 1. W pobliżu miejsc przeróbki rud arsenu należy zainstalować urządzenia umożliwiające zwilżanie rudy.

2. Rozdrobnione rudy lub związki arsenu należy w miarę technicznej możliwości utrzymywać w stanie zwilżenia.

§ 14. Worki po rudach arsenu lub innych materiałach, zawierających arsen, należy odpylać i prac mechanicznie w aparatach szczelnie zamkniętych.

4. Przerób rud arsenu.

§ 15. Mielenie suchych rud arsenu powinno odbywać się w szczelnie zamkniętej aparaturze mechanicznej.

§ 16. Przerób rud arsenu na sucho lub na sitach ruchomych powinien odbywać się przy pomocy aparatury, zaopatrzonej w mechaniczną wentylację ssącą. Aparatura ta powinna być w miarę technicznej możliwości zhermetyzowana lub przynajmniej dobrze osłonięta celem zapobiegania przenikaniu szkodliwych par, gazów i pyłów do przestrzeni, w której znajdują się pracownicy.

§ 17. 1. W przypadku gdy do flotacji używa się dwusiarczku węgla, ogrzewanie pomieszczeń oddziałów flotacji dozwolone jest za pomocą centralnego ogrzewania wodnego lub parowego albo w inny sposób zabezpieczający przed pożarem z wyłączeniem pieców o otwartych paleniskach. Urządzenia elektryczne w tych po-

mieszczeniach powinny odpowiadać normom dla pomieszczeń niebezpiecznych pod względem wybuchowości.

2. W pomieszczeniach oddziałów flotacji stężenie par dwusiarczku węgla w powietrzu nie może przekraczać 0,01 mg w litrze.

5. Wytwarzanie arseniku.

§ 18. Zasypywanie rudy arsenu do pieców dla wytwarzania arseniku powinno być zmechanizowane.

§ 19. Miejsca obsługi pieców, w których mogą wydzielać się pyły lub dymy arseniku, otwory do ładowania pieców do sublimacji arseniku i komory pod piecami sublimacyjnymi należy dokładnie osłonić i zaopatrzyć w wentylację mechaniczną zasysającą pyły, dymy i pary związków arsenu w miejscu ich powstawania.

§ 20. Przesiewanie arseniku, napełnianie gotowym arsenikiem naczyń, usuwanie arseniku w grudach z komór przesiewaczy i jego transport do pieców sublimacyjnych powinny odbywać się w sposób zmechanizowany w aparaturze zhermetyzowanej zaopatrzonej w mechaniczną wentylację ssącą.

6. Wytwarzanie arsenu metalicznego.

§ 21. Dostarczanie arseniku do pieców, w których arsenik redukuje się na arsen metaliczny, powinno odbywać się mechanicznie za pomocą aparatury zhermetyzowanej lub dobrze osłoniętej i zaopatrzonej w mechaniczną wentylację ssącą usuwającą pyły, pary i gazy w miejscu ich powstawania.

§ 22. W miejscach szlakowania pieców redukcyjnych (§ 21) należy zainstalować urządzenia mechanicznej wentylacji ssącej, urządzenia zapobiegające promieniowaniu ciepła z pieców na pracowników oraz natryski powietrzne lub ścianki izolacyjne z wewnętrznym przepływem wody albo powietrza.

7. Odzież i sprzęt ochronny osobistej.

§ 23. 1. Pracownicy hut arsenu, narażeni na zanieczyszczenie ciała związkami arsenu lub zatrucia tymi związkami, powinni być zaopatrzeni w odpowiednią odzież specjalną, obuwie i rękawice ochronne oraz w miarę potrzeby w sprzęt ochrony osobistej dróg oddechowych.

2. Pracownicy zatrudnieni przy sublimacji arseniku powinni ponadto otrzymywać bieliznę roboczą dobrze wchłaniającą pot; obuwie dostarczane tym pracownikom powinno być skórzane.

§ 24. Określone w § 23 odzież i sprzęt należy codziennie wymieniać na czyste i dokładnie oczyszczać w zakładzie pracy.

8. Przepisy higieniczno-sanitarne.

§ 25. 1. Huty arsenu powinny posiadać następujące urządzenia higieniczno-sanitarne w postaci zespołu zlozonego:

- 1) z rozbieralni-szatni na odzież domową;
- 2) z umywalni i natrysków;
- 3) z rozbieralni-szatni na odzież specjalną i ochronną;
- 4) z pomieszczenia do oczyszczania i suszenia odzieży specjalnej i ochronnej.

2. W umywalni jeden kurek, a w natryskach jedno sitko powinny przypadać na 5 pracowników jednej zmiany.

3. Umywalnie i natryski należy zaopatrzyć w dostateczną ilość bieżącej wody ciepłej i zimnej oraz w mydło i szczotki do rąk.

§ 26. Każdy pracownik huty arsenu, narażony na zanieczyszczenie odzieży lub ciała pyłem zawierającym związki arsenu, powinien otrzymywać do swego wyłącznego użytku ręcznik, szczoteczkę do zębów, środek do czyszczenia zębów oraz szklankę. Przedmioty te powinny być przechowywane w sposób zabezpieczający przed ich zanieczyszczeniem.

§ 27. Każdy pracownik, określony w § 26, powinien codziennie po zakończeniu pracy dokładnie umyć się pod natryskiem oraz oczyścić usta i zęby.

§ 28. 1. Huty arsenu powinny posiadać jadalnię, umieszczoną w miejscu zabezpieczonym przed zanieczyszczeniem substancjami zawierającymi arsen.

2. Wszelkie posiłki wolno spożywać pracownikom jedynie w jadalni po umyciu rąk i wyptukaniu ust.

§ 29. Palenie tytoniu wewnątrz huty arsenu jest zabronione.

§ 30. 1. Pracownikom hut arsenu należy zapewnić dostateczną ilość wody zdatnej do picia, zabezpieczonej przed zanieczyszczeniem szkodliwymi substancjami.

2. Pracownikom zatrudnionym w miejscach o wysokiej temperaturze należy dostarczać gazowaną wodę do picia zawierającą 0,5% soli kuchennej.

§ 31. Do pracy w hucie arsenu wolno przyjmować pracowników jedynie na podstawie zezwolenia lekarza.

§ 32. Pracownicy narażeni na działanie związków arsenu powinni być badani przez lekarza co najmniej raz na miesiąc ze szczególnym zwróceniem uwagi na objawy zatrucia arsenem.

§ 33. Pracownik, u którego zostały stwierdzone objawy choroby zawodowej, spowodowanej przez związki arsenu, powinien być przesunięty na stałe lub czasowo do innych prac nie narażających go na tę chorobę.

III. Wytwarzanie związków arsenu z innych materiałów poza rudami.

§ 34. Oddziały fabryk chemicznych lub hut arsenu, w których wytwarza się lub przerabia wszelkiego rodzaju nieorganiczne związki arsenu, jak arseniany, środki owadobójcze bądź też organiczne preparaty arsenowe do celów farmaceutycznych, powinny znajdować się w pomieszczeniach specjalnie na ten cel przeznaczonych i oddzielonych dokładnie od innych pomieszczeń, nie przeznaczonych na prace narażające na stykanie się ze związkami arsenu.

§ 35. Pomieszczenia oddziałów, wymienionych w § 34, powinny być dostatecznie obszerne, z tym że na każdego pracownika zatrudnionego w nich na jednej zmianie powinno przypadać co najmniej 15 m³ przestrzeni powietrznej.

§ 36. Czynności ze związkami arsenu, jak przesywanie, mielenie, mieszanie, gotowanie, parowanie, powinny być w miarę technicznej możliwości dokonywane w sposób zmechanizowany w aparaturze zhermetyzowanej i połączonej z wentylacją ssącą.

§ 37. Czynności wykonywane ręcznie, a narażające pracowników na działanie szkodliwych substancji zawierających arsen, powinny być dokonywane w zamkniętych dygestoriach, zaopatrzonych w wentylację mechaniczną ssącą, bądź w miejscach dokładnie osłoniętych okapami połączonymi z mechaniczną wentylacją ssącą.

§ 38. Transport, ważenie i pakowanie związków arsenu w stanie sproszkowanym powinny być dokony-

wane w miarę technicznej możliwości w sposób zmechanizowany i zhermetyzowany.

§ 39. 1. Związki i preparaty arsenowe należy przechowywać w naczyniach lub innych opakowaniach szczelnie zamkniętych.

2. Przechowywanie zapasów związków lub preparatów arsenowych jest dozwolone wyłącznie w zamkniętych specjalnych pomieszczeniach.

§ 40. Przepisy §§ 4, 5, 7 — 12, 13 ust. 2, 25, 28, 29, 30 ust. 1 oraz 31 — 33 stosuje się odpowiednio przy wytwarzaniu związków arsenu z innych materiałów poza rudami.

IV. Przepisy końcowe.

§ 41. Tekst niniejszego rozporządzenia powinien być wywieszony w pomieszczeniach pracy w miejscu widocznym.

§ 42. Kierownictwo zakładu pracy powinno doręczyć każdemu pracownikowi przed przystąpieniem do pracy instrukcję i pouczenie, dotyczące przestrzegania bezpieczeństwa i higieny pracy przy wytwarzaniu i przeróbce arsenu oraz jego związków.

§ 43. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Kierownik Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej:
St. Zawadzki
Minister Zdrowia: w z. B. Kozusznik